

VALGA LINNA ARENGUKAVA KOOSTAMINE AASTANI 2020

Töögrupi teemavaldkond

Haridus, huviharidus ja noorsootöö

VALGA LINNA ARENGU VÕIMALUSE-, PROBLEEMIPÜSTITUS

- Õpilaste arvu vähenemine ja liikumine Valgast pärast põhihariduse omandamist mujale gümnaasiumidesse kohapealse hariduse madala maine tõttu.
- Integratsioon huvialahariduse ja üldhariduse vahel on nõrk ning koostöö erinevate institutsioonide vahel on ebapiisav.
- Kooliminevate laste kooliks ettevalmistuse tase on väga erinev tugispetsialistide puuduse tõttu ja ebahühtlase laste hõivatuse tõttu alushariduses.
- Põhikoolis esineb õpilastel sageli õigusrikkumisi tingituna järelevalve puudumisest ja õppetöövälisest sisustamata ajast.
- Noorte aktiivsus on madal, haridussüsteem oma mitteaktiivsete õppemeetoditega toetab passiivsust.

SWOT analüüs

Tugevused

- Tugistruktuurid (psühholoogid, logopeedid, sotsiaalpedagoogid, eripedagoogid) on olemas
- Haridusasutuste võrk on optimaalne
- Tugev alusharidus ja põhiharidus
- Gümnaasiumihariduse saamise võimalus
- Arenev noortekeskus, loodud noortevolikogu
- Lastevanemate rahulolu lasteaedadega
- Koostöö Lätiga
- Turvaline keskkond
- On olemas venekeelne hariduse saamise võimalus alusharidusest kuni gümnaasiumi tasandini
- Venekeelses põhihariduses valik, kas tavaklassi v keelekümblusmetoodikal klassi vahel
- Haridusasutuste renoveerimine
- Võimalused loodud noorsootöök, huvialahariduseks ja spordiks
- Noortemaja (ANK)
- Head sportimisvõimalused –staadion jm. spordiobjektid
- Kutseõppekeskuse olemasolu
- Õppimisvõimalused ka erivajadustega lastele (Jaanikese kool, individuaalsed õppekavad koolides, transport mujale koolidesse).

Nõrkused

- Koolides õppetööd toetavate tugispetsialistide (õpilasnõustajad, psühholoogid, logopeedid, eripedagoogid) töö koordineerimine ja korraldus vajab korrastamist (eesmärgipärane töö praegu tihti tagaplaanil, liiga palju antakse õppetunde)
- Vananev õpetajaskond, teatud aineõpetajate puudus, eripedagoogide vähesus, täiendõppe kaootilisus (puudub sihipärasus)
- Osade õpilaste vähene motiveeritus õppetööga tegelemiseks, tagajärjeks edasijõudmatus, põhjuse ta puudumised ja koolist väljalangemine
- Õppe- ja huvitegevuse vähene integreeritus, süvaõppe võimaluste ebapiisav valik
- Lasteaedades söimekohtade ebapiisavus.
- Logopeedilise ja sotsiaalpedagoogilise teenuse vähesus ja puudus koolieelses eas
- Koolide, lasteaedade territooriumid ja tegevusväljakud on vähe kompleksed, piirdeaedade probleem
- Lasteaedade mänguväljakud on lastele vähe atraktiivsed, vajavad kaasaajastamist
- Haridusasutuste hooned ei ole kohandatud liikumispuuetega lastele õppimise võimaldamiseks
- Suur palkade erinevus riiklikult tasustatud ja kohaliku omavalitsuse palgal olevate pedagoogide (lasteaiad,

huvikoolid) vahel

- Koostöö kodu ja kooli vahel ei ole piisav, suur hulk lapsevanemaid on passiivsed koolis toimuva suhtes
- Lastel ja noortel on vähe võimalusi aktiivseks vaba aja veetmiseks ja tööks suvisel koolivaheajal
- Laste ja noorte õigusrikkumiste arv suur
- Noorte algatuse vähesus noorsootöös
- Õpilaskodu puudus
- Gümnaasiumihariduse maine madal
- Poiste osavõtt huvitegevusest on tüdrukutega võrreldes tunduvalt väiksem
- Algklasside lapsed, kes ei käi huviringides, on järelvalvete, puuduvad nn pikapäevakoolid
- Mainekujundus nõrk, koostöö puudus teiste omavalitsustega
- Tunnustusvõimalused vähesed
- Vähe esinemisvõimalusi koolide ja huvikoolide õpilastel suurema publiku ees.

Võimalused

- Puhta, mitmekesiste valikuvõimalustega gümnaasiumi loomine
- Õppimist ja õpetamist toetavate tugistruktuuride terviklik väljaarendamine
- Haridusasutuste kindlustamine kvalifitseeritud õpetajaskonnaga, võimaluste loomine noorte õpetajate tööleasumiseks (korterid, motivatsioonisüsteem jne)
- Luua lastele mitmekesised õppimisvõimalused (õppelaborid keemias, füüsikas, bioloogias, tööõpetuses, kodunduses, kaasaegsed õpetamismeetodid jne) ja arengutingimused, esinemisvõimalused
- Õpilaskodu rajamine
- Keelekümbluse laiendamine venekeelses alushariduses
- Haridusasutuste õpi- ja töökeskkonna parandamine hoonete ja territooriumite kaasajastamise kaudu
- Ettevõtjate, lapsevanemate, aktiivsem kaasamine kooliellu ja noorsootöölalastesse ettevõtmistesse Huvitegevuse ja noorsootöö arendamine (uued atraktiivsed alad)
- Kaasata enam noori noorsootööga seotud otsustusprotsessi
- Parendada ja tugevdada tervise edendamistööd ja – teavitust noorte hulgas
- Maine parendustöö

Ohud

- Laste arvu langus vähendab koolide jätkusuutlikkust
- Sotsiaalsete probleemide jätkuv süvenemine suurendab kihistumist õpilaste hulgas
- Riikliku toetuse puudumine ja ebapiisavad vahendid noorsootööle ning huviharidusele kohalikul tasandil pärsivad noorsootöö korraldamist
- Alkoholi tarbimine, suitsetamine ja muude sõltuvusainete tarbimine muutub alaealiste hulgas üha populaarsemaks
- Noorte elujõuliste perede lahkumine töökohtade puudumise tõttu
- Pedagoogilise kaadri vananemine
- Kartus uuenduste ees, otsustamatus
- Töökohtade vähenemine ja elanike vaesumine
- Ebaterve konkurents, koostöö puudus erinevatel tasanditel
- Laste väga erinev tase kooliminekul
- Erialaspetsialistide puudus, noored ei pöördu peale õpinguid Valka

- Koostöö Läti ja teiste välispartneritega nii asutuste kui ka KOV tasandil
- Õpetajate koolituse arendamine, sihipärasus ja seotus arengudokumentide ja sisehindamise tulemustega.
- Huvihariduse võimaluste mitmekesistamine
- Koostöö parendamine kohaliku meediaga,
- Koostöö Valga linna allasutuste vahel parendada
- Tunnustamine

Töögrupi teemavaldkond

Sport, kultuur, vaba aeg, terviseedendus

VALGA LINNA ARENGU VÕIMALUSE-, PROBLEEMIPÜSTITUS

- Linna nõrgast mainest tingitud kvalifitseeritud tööjõu puudus ning tahtmatus ennast Valgaga siduda (konkurentsivõimetud palgad).
- Spordi- ja kultuuriürituste tarbijate vähesus, olulise sihtgrupi (noored vanuses 19-30) väljaränne.
- Noorte piiratud võimalused üldhariduskooli järgseks õppeks, vajadus luua rakenduskõrghariduse omandamise võimalus Valgamaa Kutsehariduskeskuses.
- Noorte sporditegevuse killustatus, vajadus koondada spordiklubid ühise nimetaja alla saavutusspordi tulemuste parandamiseks (spordikool, gümnaasiumis spordiklass).
- Valga linna elanikkonna vähene aktiivsus ja terviseteadlikkus.

SWOT analüüs

Tugevused

- Geopoliitiline asend
- Maakonna keskus
- Raudtee sõlm
- 1 linn – 2 riiki
- Väljaarendatud kultuuri- ja spordi taristu
- Kultuuri- ja spordiürituste läbiviimise kogemus võimekus ja võimalus
- Materiaalse tehnilise baasi olemasolu suurürituste läbiviimiseks eraettevõtluse näol (heli- ja valgustehnika, teisaldatav lava jne)
- Inimressurss (treenerid, ringijuhid, kohtunikud, entusiastid)
- Kutsehariduse omandamise võimalus toob linna uut verd
- Rakendunud MTÜde süsteem
- Kultuuripärandi olemasolu, atraktiivne ajalugu
- Avatud Noortekeskuse olemasolu
- Pikaajalised toimivad traditsioonilised sündmused
- Kinotraditsiooni olemasolu
- Mitmerahvuseline elanikkond (mitmekesisus)
- Korrastatud puhkealad, kergliiklusteed, terviserajad, rohealad - pargid
- Toimivad asutuste ja linna arengukavad, terviseprofiili olemasolu

Nõrkused

- Elanikkonna pidev vähenemine (vananemine ja noorte lahkumine)
- Seoses ääremaa staatusega asutuste ja ettevõtete kadumine, suur töötuse kasv
- Kultuuri- ja spordiürituste tarbijate vähesus
- Nõrk mainekujundus, hea hüüdlause puudus. Kasutatakse vähe meilt pärit vabariigis tuntuid isikuid
- Kohaliku meedia negatiivsus linna suhtes
- Halb transpordiühendus maakonna ulatuses ja teiste suuremate linnadega
- Konkurentsivõimetud palgad valdkonnas, ei küüni isegi riigi keskmise tasemele
- Ressursi puudus suurürituste ja igapäevaste ettevõtmiste elluviimiseks
- Kõlakoja puudumine suviste sündmuste korraldamiseks
- Professionaalse heli- ja valgustehnika puudus, olemasoleva amortiseerumine
- Spordi- ja kultuuriasutuste vähene koostöö ürituste koordineerimisel
- Innovaatilisuse ja ideede vähesus
- Kultuuriettevõtluse (erinevad sündmused, suvefestivalid jne) ja sellega tegelevate inimeste puudumine

- Väljaarendatud võimalused ettevõtluse arenguks
- Koostöö MTÜde ja kultuuri- ja spordiasutuste vahel
- Erinevad vaba aja veetmise võimalused
- Turvaline linn
- Kultuuri- ja spordiasutused paiknevad kompaktselt
- Kultuuri- ja spordiürituste tarbijad
- Laste mänguväljakud
- Kultuuri- ja spordiürituste järjepidev toimimine
- Tugeva spordiklubi (korvpall) olemasolu

- Ebapiisav oskus taotleda lisarahastust erinevatest fondidest, eriti Euroopa Liidu fondidest
- Spordi- ja kultuurivaldkonna erialaspetsialistide vananemine ja vähesus
- Spordi- ja kultuurivaldkonna MTÜde omavahelise koostöö vähesus
- Vähene lobitöö riigitasandil
- Ebapiisav tunnustamise süsteem (kaunis kodu, meditsiinala töötajad, nn. „säde” inimesed)
- Peale üldhariduskooli lõpetamist puudub noortel kohapeal võimalus kõrgkoolis edasi õppida
- Vähene aktiivsus sponsorite otsingul väljastpoolt linna
- Puudub turisminduse toode
- E –Valga nõrk presenteerimine
- Täiskasvanutele vähe harrastusspordi võimalusi (ujula, erinevad pallimängud jne)
- Spordi- ja kunstikooli puudumine
- Vaba aja veetmise alad (kergliiklusteed, jalgrattateed) ei ole lõpuni välja arendatud (valgustus, võrgustik)
- Vähene võimalus talispordiga tegeleda
- Elanikkonna terviseteadlikkus väike – terviseliikumine
- Kultuuripärandi halb seisukord + halb eksponeerimine (muinsuskaitse all olevate objektide halb olukord)

Võimalused

- Eraalgatuse toetuse kasv;
- Raudtee olemasolu ja edasiarendamine;
- Elanikkonna huvi kasv;
- Valga linnale omapäraste suurürituste välja kujunemine;
- Valga kujunemine Liivimaa keskuseks;
- Raekoda ja kirikut ümbritseva ala muutmine (Valga – Valka laiendamine Jaani kirikust Läti kirikuni, vana vangla)?;
- Noorte ideede kasutamine (noortevolikogu);
- Noorte huvi kasv;
- Ettevõtluse sidusus haridussüsteemiga;
- Piiriülene koostöö;
- Koostöö teiste omavalitsustega;
- Koostöö meediaga (reklaam, maine);
- Koostöö sõpruslinnadega (projektid);
- Projektitaotluste esitamine;
- Hariduse kvaliteedi paranemine;
- Haldusreformi teostamine;
- Elatustaseme tõus;
- Turismi edenemine;
- Taristu arenemine;
- Läti publik;
- Endiste valgalaste huvi kasv;
- Eesti – Läti ülikooli loomine;
- Kutsekooli juurde rakenduskõrghariduse erialade

Ohud

- Rahvastiku vähenemine (kvalifitseeritud tööjõu ja noorte väljaränne, vähene sündivus, karjäärivõimaluste vähesus);
- Hariduse madal kvaliteet (puudulik haridusreform);
- Elanike vähene materiaalne kindlustatus (üldise elatustaseme langus, vähene ostujõud);
- Vaba aja veetmise võimaluste paljusus;
- Kuritegevuse kasv (piiriala, alkoholi kuritarvitamine, narkootikumid);
- Teiste rahvuste sisseränne (kultuuride konflikt);
- „Sädeinimeste“ järelkasvu puudumine ja olemasolevate vähene tunnustamine ja motiveerimine;
- Vähene koostöö omavalitsuste vahel;
- Poliitilised valikud (RK, VV);
- Vähene piiriülene koostöö;
- Tõmbekeskused kujunevad Valgast väljapoole (teenuseid tarbitakse mujal);
- Igapäevaelu liigne politiseerimine;
- Takerdumine poliitilistesse tõmbetuultesse;
- Majutuskohtade vähenemine;
- Regionaalpoliitika;
- Elanikkonna vananemine
- Töötuse kasv;
- Ääremaastumise süvenemine;
- Ressursside vähenemine;

<p>loomine;</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Spordiklassid gümnaasiumi juurde;• Spordiklubide koondumine ühise nimetaja alla.	<ul style="list-style-type: none">▪ Kultuuri- ja sporditaristu moraalne ja füüsiline vananemine;▪ Sissetulekute langus;▪ Kohaliku meedia kadumine;▪ Jäämine teiste arenevate piirkondade (Otepää, Tõrva) varju;▪ Tunnustusürituste vähesus.
---	---

Töögrupi teemavaldkond

Linnaruumi arendamine, linnamajandus, infrastruktuur ja looduslik keskkond

VALGA LINNA ARENGU VÕIMALUSE-, PROBLEEMIPÜSTITUS

- Pöördepunkti leidmine elanikkonna vähenemise pidurdamiseks ja ettevõtliku linnaruumi arendamiseks – „MISKI“ Valga linnas.
- Kaasaegse õppekeskkonna võimalus – haridusasutused, haridusasutuste taristu – elukestva õppe võimalused.
- Ettevõtliku ja aktiivse valgalse kasvatamine!
- Valga Vabatsoon – tugev võimalus tööstus-, kaubandus- ja teenindustegevuste valdkonnas.

SWOT analüüs

Tugevused

- Hea geograafiline asend – asetsemine Eesti-Läti riigipiiril, piirilinn, seotus naaberlinna Valkaga
- Linnaplaneerimine, maakorralduse ja ehituse valdkond
- Olemas on kehtiv Valga linna üldplaneering, millega on kokku lepitud linnaruumi arengu põhimõtted. Planeering on tehtud koostöös Valka linnaga, et tagada mõlema linna pikaajaline ruumiline areng.
 - Linna territooriumil olemas vabad maa-alad uue ettevõtluse arendamiseks (nt Väike-Laatsi tööstusala, Transpordi ja Rükkelit tänava äri- ja tootmiskaad). Samas on ka võimalused asustatud piirkondades vabade maa-alade efektiivsemaks kasutamiseks (ehitusliku keskkonna tihendamise).
 - Miljööväärtuslik linnakeskus, mille kaitseks ja väärtustamiseks on moodustatud Valga linnatuumiku muinsuskaitseala.
 - Valgamaa kutsehariduskeskuse kompleks – uus maamärk Valga linna sisenejatele.
 - Valga haigla kompleks – kaasaegsete võimalustega meditsiinasutus ja hoolekandekeskus, mis omab veel väljaehitamise võimalusi hoones ja ka territooriumil.
 - Palju tühju hooneid, milles vabasad pindasid saab

Nõrkused

- Paiknemine Eesti ääremaal – nõrgaks tõmbekeskuseks lähipiirkondadele.
- Valga linna madal investeerimisvõime.

Linnaplaneerimine, maakorralduse ja ehituse valdkond

- Munitsipaalmaade puudumine, mis on vajalikud Valga linna arenguks ja ettevõtluskeskkonna elavdamiseks.
- Valga linna miljööväärtuslike alade seisukord on halb. Hooned on kasutusest väljalangenud, ümbrust ja linnapilti kahjustavad.
- Erasisikute poolt halvasti hooldatud kinnisvara rohkus.
- Palju igapäevase kasutusega hooneid (nn tondilossid), mis mõjuvad negatiivselt linnaruumi turvalisusele.
- Linna sissesõidud (v.a. Tartu suunast) jätavad halva mulje (Viljandi tänav, Võru tänav, Tartu tänav ka Statoilist Viljandi tänavani).

Elamu- ja kommunaalmajandus

- Valga linna ringtee puudumine suurendab liikluskoormust linna põhi- ja jaotustänavatel.
- Halb kõnniteede seisukord.
- Puuetega ja erivajadustega inimeste, samas ka laste,

kasutusele võtta.

Elamu- ja kommunaalmajandus

- Olemasolev tänavavõrgustik tagab juurdepääsu võimalused ehitiste ja teenuste kasutamiseks.
- Laienenud kergliiklusteede kasutamise võimalused.
- Raudteejaama ja raudteesõlmpunkti olemasolu.
- Ühistransport linna territooriumil ja Jaanikese ning Raavitsa suvilapiirkonda.
- Valga Vabatsoon olemasolu, mis annab laienduse võimalus tööstus-, kaubandus- ja teenindustegevuste valdkonnas.
- Välja ehitatav ühisveevärgi- ja kanalisatsioonisüsteem, mis tagab kõigi majapidamistele varustatavuse.
- Toimiv korraldatud jäätmevedu.
- Jäätmete liigiti kogumise ning sorteerimise konteinerite võrgustik Valga linna territooriumil.
- Linnasaun – Valga linna poolt korraldatud saunateenuse pakkumine.

Keskkonnakaitse

- Rahulik elukeskkond.
- Rohke haljastusega hubane väikelinn.

lapsevanemate, eakate liikumise võimalused avalikus ruumis piiratud (nõrk elukeskkonna kujundamine läbi universaalse disaini).

- Raudtee ületamine kesklinnas endiselt lahendamata (Võru tänava ülesõit tihti kinni).
- Linnasise ühistranspordi kasutajaid on vähe ning teatud linna tähtsad punktid ei ole linnaliiniga ühendatud (nt raudteejaam jms).
- Puudub kiire ühendus suuremate keskustega (Tallinn, Riia, Sankt Peterburg)
- Sademevete ärajuhtimise süsteem ei toimi, vaja leida kompleksne lahendus.
- Parkimiskorraldus kortermajade juures korraldamata ja ruumiliselt piiratud.
- Tänavavalgustus vananenud ja vajab piirkonniti rekonstrueerimist.
- Jäätmevaldajate vähene teadlikus korraldatud jäätmeveost ja jäätmete sorteerimise võimalustest Valga linnas.
- Kalmistumajanduse korralduslik pool nõrk, samuti vajab välja arendamist kalmistute infrastruktuur.
- Vähe turvaline linnaruum – vandalism, tänavakuritegevus, autodega seotud kuritegevus, vargused jne.
- Hulkuvad lemmikloomad – omanike hoolimatu käitumine lemmikloomadega.

▪ Haljasalad, pargid, parkmetsad, Pedeli virgestusala, Pedeli luht – roheline keskkond avalikuks kasutamiseks puhkamise, matkamise, sportimise jms eesmärgil.	

Võimalused

- Riigi regionaalpoliitika muutused – Eesti äärealade toetamine.

Linnaplaneerimine, maakorralduse ja ehituse valdkond

- Elanikkonna huvi tõstmine elukeskkonna väärtustamises ja arendamise protsessis – planeerimis- ja arendustegevusse kaasatud valgalane.
- Linna ruumilise keskkonna arendamine läbi majandusliku, sotsiaalse, kultuurilise ja loodusliku keskkonna arengu ja vajaduste.

Elamu- ja kommunaalmajandus

- Rahvusvaheline transpordikorraldus – Via Hanseatica mõjuala.
- Kergliiklusteede võrgu edasi arendamine ja ühendamine naaberomavalitsuste kergliiklusteede võrguga.
- Reisirongi- ja kaubarongiühenduse tähtsus Võru, Tartu ja Riia suunas.
- Valka linna ühendamine Valga linna ühistranspordi liini.
- Kaugkütevaliteedi suurendamine kaugküttepiirkonnas.
- Hulkuvate lemmikloomade arvu vähendamine kohustusliku kiibistamisega.
- Avaturu rajamine koostöös ümberkaudsete ettevõtjate ja talupidajatega.

Ohud

- Elanikkonna vähenemine, elanikkonna vananemine, noored lahkuvad.
- Valgalastes puudub usk ise endasse ja oma linna.

Linnaplaneerimine, maakorralduse ja ehituse valdkond

- Olematu kinnisvaraturg, mis põhjustab kasutusest väljas, lagunevate ja tühjalt seisvate hoonete paljususe.

Elamu- ja kommunaalmajandus

- Rahvusvahelise maanteevõrku osatähtsuse vähenemine.
- Ei leita „miskit“, mis paneb Via Hanseatica’l liikuja peatuma Valga linnas.
- Valga Vabatsooni ära kaotamine.
- Rail Baltica väljaehitamine üle Pärnu.
- Elanikkonna ja ettevõtjate ükskõiksus jäätmemajandusse, ohtlike jäätmete käitlusesse ja pakendiringlusesse.
- Metsloomade sagedased ekslemised linnakeskkonnas ja linnas elavad metsloomad.

Keskkonnakaitse

- Loodusliku keskkonna pöördumatu kahjustamine, nt metsa aluste prügistamine.

Töögrupi teemavaldkond

Majandus, ettevõtlus, turism (rollid: tööhõive maakonnas, mainekujundus, ettevõtlus), mainekujundus ja koostöösuhtlus, sh välissuhtlus

VALGA LINNA ARENGU VÕIMALUSE-, PROBLEEMIPÜSTITUS

- Valga linna ettevõtete parem turundamine.
- Tööstusalade taristu arendamine ja turundamine.
- Ettevõtjate koostöö vajab edasiarendamist
- Parem praktikakorraldus tagaks parema töötajaskonna.
- Valga – väarikate pealinn, ehk Valgas eakatele mõeldud teenuste (meelelahutus, teenindus, hobid, tervisesport jm) arendamine ja uute töökohtade teke
- Maineürituse väljaarendamine (näiteks Sõjaajaloo päevad).
- Kesklinnaala korrastamine (räämas hooned ja alad)
- Valga linna vaatamisväärtuste ja ajaloo tutvustamine
- Jaanikese motokompleksi väljaarendamine
- Rahvusvaheliste raudteeühenduste arendamine
- Valga linna informatsiooni ja teenuste pakkumine, e-Valga arendamine
- Kogukonna identiteedi arendamine ja suhtevõrgustiku koostamine
- Linna turunduse arendamine/ turundusplaani väljatöötamine
- Linna meelelahutusvõimaluste arendamine, sh kino rajamine koostöös Valka linnaga

SWOT analüüs

Tugevused

- Valga on rahvusvaheline transpordisõlm (maantee, raudtee)

Ettevõtlus

- Mitmekülgne ettevõtlus, sh traditsioonilised ettevõtted (õmblus, mööbel, liha, metall, raudtee), transpordifirmad;
- Vabatsooni olemasolu.
- Valga suurettevõtted (Atria, Gomab, MASI jt).
- Kaasaegne kutseõppekeskus, kus mh olemas logistika õpe ja kavas alustada energiasäästliku ehituse eriala õpetamisega.
- Valgamaa äriklubi, mis aitab kaasa ettevõtjate koostööle
- Valgal energiasäästliku linna maine, kohapeal mitmeid energiasäästlikke lahendusi.
- Kohalikul küttel (hakkepuu) baseeruv katlamaja
- Valkas ehitamisel kombijaam, mis võimeline ka Valga linna varustama
- Madalad äripinna rendihinnad

Turism

- Olemas kvaliteetne hotell

Nõrkused

- Paiknemine Eesti ääremaal – nõrgaks tõmbekeskuseks lähipiirkondadele.
- Valga linna madal investeerimisvõima.

Ettevõtlus

- Linna taristu nõrk, sh teed, valgustus (tänavavalgustus kohati puudulik või süsteemitu)
- Kutseõppekeskuse seotus kohaliku ettevõtlusega nõrk
- Praktikakorraldus ei taga korralikku tööd ja väljaõpet, praktikantide madal motiveeritus praktika ajal
- Kvalifitseeritud töötajate puudus, kvalifitseeritud tööjõu väljavool
- Arvatakse et Valgas madalad palgad
- Ettevõtete kontakt töötukassaga nõrk
- Väike- Laatsi tööstusala asukoht ja heakord nõrk, lahendamata töötajate juurdepääs
- Puudub ülevaade tööstusalade kohta
- Usk Valga ettevõtluse arengusse ja Valga linna potentsiaali on kohalike elanike, ettevõtjate seas madal
- Valga kaubandusse usk madal
- Valga ettevõtete vähene turundus, sh toodete/ teenuste turundus läbi sihtkoha, aga ka kohapeal (linnapildis pole ettevõtjad nähtavad)
- Ettevõtjate koostöö vajab edasiarendamist

- Kaksiklinn – multikultuursus, asukoht piiril, tugev taristu (kaksiklinnas palju kohti erinevate ürituste korraldamiseks)
- Sõjamuuseumi olemas olu ja militaarteema eestvedajate, arendajate olemasolu
- Kvaliteetne Valgamaa turismiveeb
- Jaanikese motokompleks
- Ajalooline pärand tugev
- Eesti viiest turismi külastuskeskusest üks on kavandatud asuma Valgas
- Alustatud Liivimaa brändi kasutamise turunduses – Liivimaa laatade traditsioon (juunis, oktoobris)
- Sporditaristu võimaldab korraldada kvaliteetsel tasemel üritusi

Mainekujundus

- Linnal sümbolika, tunnuslause olemas
- Valga veeb olemas
- Valga on maakonnakeskus
- Üllatusmoment Valga külastajatel arengutest
- Linna leht ilmub Valgas ja levitatakse Hummuli, Karula, Taheva, Tõlliste ja Õru valdades.

- Puudu energiasäästuspetsialistidest - linna majandamisel ei kasutata energiasäästlikke lahendusi

Turism

- Vähe majutuskohti, olemasolevad majutusasutused liiga väiksed.
- Valga maine turismisihtkohana nõrk, linna atraktiivsus madal – puudu meelelahutusvõimalustest
- Vana vanglahoone hoolimatu eraomaniku kätes ja korrast ära
- Karavani- ja telkimiskohad puuduvad
- Hommikune kohvijoomiskoht puudub
- Olemasolevate objektide turundus nõrk
- Nipernaadi teema ja Valgast pärit või Valgaga seonduvate inimeste vähene kasutamine linna turundamisel
- Jaanikese kompleks käest ära
- Väljakujunenud maineüritus puudub
- Linna üldpilt halb (korrast ära majad), turismiobjektide halb heakord
- Puudub traditsiooniline ürituse- või kontserdikorralduse koht (laululava, tantsuplats vms)

Mainekujundus

- Tunnuslause mõju nõrk
- Turundamine passiivne
- Linna maine madal
- Valka maine Lätis nõrk ja ei nähta vajadust Valga-Valka

kaksiklinna identiteedi arendamiseks

- Valga veeb staatiline ja ei kajasta kõike sihtgruppidele huvipakkuvat
- Valgal puudub turundus-/ mainekujundusplaan
- Brändiraamat puudub
- Sisemine identiteet nõrk
- Ettevõtjad ei kasuta oma turundusmaterjalides Valga nime
- Vähe töökohti muudab linna väheatraktiivseks

Võimalused

Ettevõtlus

- Raudtee lähedus annab võimaluse kaupade ja inimeste vedamiseks
- Valga vabatsooni edasiarendamine 1. taseme vabatsooniks
- Läti lähedus annab võimaluse mõlemas suunas kasutada ressursse ja müüa tooteid/teenuseid
- Vabad pinnad ja tööstusala olemas ettevõtluse arendamiseks
- Ketipoodide arendamine
- Valga võimaluste ja kaubanduse parem turundamine lähinaabritele Lätis
- Soodustada investeerimist, investori huvi uute ettevõtete rajamiseks, koostöö naabervaldadega investorite meelitamiseks
- Rahvusvaheline rongiliikluse taastumine ja Rail Baltic edasiarendamine Riia-Valga-Tartu-Tallinn suunal
- Koostöö teiste omavalitsustega, piiriülene koostöö
- Sotsiaalne heaolu ja taristu meelitab siia eakamaid inimesi elama, võimalused töökohtade tekkeks
- Kompetentsikeskuste rajamine Valka – logistika ja energiasäästu valdkondades
- EL struktuurvahenditest finantside saamine linna arendamiseks
- Energiasäästlike lahenduste elluviimine ja toetamine,

Ohud

- Rongiliikluse arendamise lõpetamine Riia-Valga-Tartu-Tallinn liinil
- Rail Baltic suunatakse läbi Pärnu.

Ettevõtlus

- Autotranspordi suhtes pole asukoht soodne ja transpordivood võivad hakata Valgast mööda liikuma
- Ketikaubanduse koondumine Tartusse ja Valmierasse, väikepoodide väljasuremine Valgas
- Majanduskriis Eestis ja Euroopas
- Valga vabatsooni kadumine
- Ettevõtluse liikumine tõmbekeskustesse, sobivama tööjõuga sihtkohtadesse

Mainekujundus

- Maakonnakeskuse rolli kadumine
- Elanike, turistide, investorite huvi langemine Valga maine languse tõttu

hoonete renoveerimine energiasäästlikuks

- Teadus- ja arendusvaldkonnaga seotud töökohtade teke kompetentsikeskuste juurde.

Turism

- Valga jaamahoone rekonstrueerimine
- Ümbritsevate valdadega koostöö
- Arendada välja maineüritus
- Liivimaa kuvandi kasutamine
- Riia-Tallinn ja Riia-Peterburi rahvusvahelise rongiliikluse taastumine läbi Valga
- Militaarteema edasiarendamine Valgas
- Vanglahoone korrastamine ja avamine külastajatele
- Valga-Valka külastuskeskuse arendamine

Mainekujundus

- Üleriigilise turismiveebi visitestonia.com andmete kasutamine kohalikus/ piirkondlikus veebis
- Valga tutvustamine üleriigilise EAS ja MKMi poolt hallatava Investorprogrammi kaudu
- Valga turundamine Liivimaa kontekstis
- Valgast pärit inimeste parem kaasamine mainekujundusse
- Maine parandamine avalikkusega suhtlemisel (kajastada uudiseid, sündmusi, tegemisi ka üle vabariigi; näidata Valga linna ka teistele), koostöö telejaamadega, kohaliku ETV reporteriga

Töögrupi teemavaldkond

Sotsiaalvaldkond, tervishoid, ennetustöö

VALGA LINNA ARENGU VÕIMALUSE-, PROBLEEMIPÜSTITUS

- **Peamised probleemid Valga linnas sotsiaalhoolekande, tervishoiu ja ennetustöö valdkonnas**
- **Pikaajaline töötus on kaasa toonud olulise mahajäämuse tööealise inimese tööharjumuses ja –oskustes, kaasnenud perede süvavaesus ning sõltuvuse ja terviseprobleemid.**
- **Nõustamisteenuste ajutisus ja killustatus ei aita kaasa tööturult eemalejäänu tagasitoomisele iseseisva toimetulemiseni.**
- **Valgal on võimalus kujuneda sotsiaal- ja tervishoiuteenuste keskuseks, kus lisaks kaunile loodusele ja teenuste taristule on olemas võimalused tervisespordiks ja rahulikuks elukeskkonnaks.**
- **Terviseprobleemidega ja puuetega inimeste ning hooldusabi vajavad eakate suurenev hulk toob kaasa suurema vajaduse täiuslikuma rehabilitatsiooniteenuste paketi ning kvaliteetsete ja suurema valiku sotsiaalteenuste järele.**
- **Avalike teenuste, muuhulgas ka sotsiaalteenuste osutamises võiks olla rohkem ühistegemist naaberomavalitsustega, et tõsta teenuste hulka ja kvaliteeti ning vältida dubleerimist ja konkureerimist omavahel.**

SWOT analüüs

Tugevused

- Läti Vabariigi ja Riia linna lähedus (suur lennutranspordi sõlm), potentsiaalseid teenuseostjad Läti suunal.
- Valga Haigla ja selle laienemine, haigla asukoht linnas sees, mitte ääres. Linnaelanikele arstiabi lähedal, raviteenused suures osas koondatud ühte majja. Perearst, uuringute võimalus, peamised eriarstiteenused ühes kohas. Olemas rehabilitatsiooniteenuseid.
- Haigla ja hoolekandekeskuse teenuse ühendamise tee ja avanevad integreeritud õendus-hooldusteenuste võimalused (koduõenduse ja –hoolduse, hooldusravi ja hooldekodu teenuse kombineerimine, omastehooldajate ja kodude kohandamise, nõustamine, päevahoiu erinevad väljaarendamise võimalused).
- Ettevõtluses konkurents vähene, võimaldab uuel tegijal lihtsamalt alustada.
- Olemas koolid ja tugispetsialistid, kaugõpe, valmimas kaasaegne põhikool.
- Uus kaasaegse õppekeskkonnaga kutseõppeasutus, sotsiaalhoolduse eriala õpetamine, väljaõpetamise kompetents kohapeal olemas.
- Olemas erivajadustega laste kool (Valga Jaanikese kool), kus toimetuleku- ja hooldusklass, venekeelne õpe.

Nõrkused

- Eesti kontekstis ääremaa, kaugel Tallinnast.
- Täiuslikuma rehabilitatsiooniteenustepaketi jaoks spetsialiste puudu (logopeed, tegevusterapeut, kliiniline psühholoog). Puudub rehabilitatsiooniteenuste tervikpakett, seetõttu käiakse teenustel väljaspool maakonda. Vaja oleks psüühiliste erivajadustega inimeste rehabilitatsiooniteenust. Vaja oleks: statsionaarne taastusravi, vesiravikeskus (atraktiivne, mis ei konkureeriks teiste lähedalasuvatega, nt mereveebassein (thalassobassein)), psühhiaatriaosakond (ümbruskaudselt suured erihoolekandeteenuse osutajad: Valgamaa Tugikeskus, Paju, Taheva, tulevane Tõrva), suvepsühhiaatria osakond kevadrahutuse ja sügismasenduse raviks.
- Puuetega inimeste ja hooldusabi vajavate eakate suur osakaal elanikkonnast. Puudu paindlikke koduse hoolduse teenused (olemas koduhooldustöötajad, kuid see ei kata tegelikku vajadust, nt igapäevane hooldus kodus, on valmidus teenuse eest tasumiseks, kuid puudub kvalifitseeritud teenuseosutaja). Puudu rehabilitatsiooniteenuse, nt füsioterapeudi võimalus

- Sotsiaalvaldkonna MTÜ-de rahaline toetamine ja nendelt teenuste ostmine.
- MTÜd valmis teenuseid laiendama, nt toidupank.
- Valga Linna Leht annab võimaluse kõiki elanikke teavitada olulisest, tagasiside positiivne, peetakse oluliseks infokanaliks.
- Muukeelsed, ka mustlased rikastavad kultuuripilti.
- Lätlased potentsiaalsed teenusekasutajad ja raha toovad sisse, piiriülene kiirabi.
- Linnal on potentsiaal olemas osutada valdadeüleseid teenuseid.
- Valga linna maine tervishoiu valdkonnas maine Lätis väga kõrge (sünnitused).
- Olemas üksikud entusiastid, kelle ettevõtmistest on saanud suuremad algatused.

- kodus saamiseks.
- Rahvastik väheneb, vananeb, noorte väljaränne, vanemaealiste naiste osakaal suurem.
- Ettevõtlikke inimesi vähe, vabasektori tegutsemine nõrk, kodanikuühiskonna aktiivsus väike.
- Põhikoolist väljalangemine, haridustee katkemine.
- Sotsiaalhooldaja väljaõpe ühekülgne, nt puudulik ettevalmistus hooldusvõtete, ergonoomia osas. Võiks olla rohkem spetsialiseerumist sotsiaalhoolduses, nt eaka hooldus, vaimse puudega inimese hooldus, lapsehoid.
- Puudub raske ja sügava vaimse puudega laste, noorte ja täiskasvanute päevahoid.
- Sotsiaalvaldkonna MTÜ-de eestvedajad vajavad superviseerimist ja infovahetust.
- Puuduvad renoveeritud-sisustatud ruumid teenuste laiendamiseks
- Struktuurne tööpuudus: töökohtade vähesus, samas kvalifitseeritud spetsialistide puudus
- Töötusega tegelemisel on riiklikud sekkumismeetmed hiljaks jäänud, tekkinud on pikaajaline töötus ning oluline mahajäämus tööealise elanikkonna tööharjumuses ja –oskustes. Kaasnevad perede süvavaesus ja sõltuvusprobleemid.
- Elanikel ülemäärased võlgnevused, vajalik nõustamine.

- Nõustamisteenuste osutamine killustatud erinevate ametkondade ja süsteemide vahel (Töötukassa, ESF projektid, Valgamaa Õppenõustamiskeskus, sotsiaalabiamet), toimivad projektipõhiselt. Teenustes puudub kliendikesksus (pakutakse seda, mida on, mitte seda, mida vaja) ja terviklikkus (konkreetses inimese puhul lihtsamast keerulisemale). Informatsioon vähekättesaadav ning erinevates kohtades. Info ei jõua sihtgruppideni, koostöö info osas kehv
- Suhtumine mustlasrahvusesse negatiivne, tõrjuv, tekitab uusi probleeme ja süvendab mustlaste sotsiaalset tõrjutust
- Muukeelsete suur osakaal, kehv keeleoskus, sotsiaalsete probleemide kuhjumine
- Nn lätlaste probleem – erinevate riikide erinevad seadused, Valga linn ei saa mingit kasu Läti alalise elaniku siin töötamisest (tulumaks ei laeku linnale)
- Lähivaldadega koostöö nõrk, ühiseid teenuseosutamisi ei suudeta saavutada, vallad konkureerivad teenuste osutamisel, ühistranspordi probleem teenuste kättesaadavusel
- Eestis Valga maine madalam, Eesti meditsiinis hea maine ainult Tartul ja Tallinnal
- Perearstide vähesus, ülekoormatud nimistud, perearsti jaoks väheatraktiivne tööpiirkond (töökohad, lasteaiad, kool), lähivaldadest järjest

suurenev surve linna perearstinimistutesse

- Puudub linlase uhkustunne oma kodukoha üle, nn paigavaim. Vajalik tegeleda elukeskkonna parandamisega (lagunevad tänavad-majad, linna sümbol Jaani kirik) ja linnale nime toova ürituse, tegevusega, teatud mainekujundusprojekt
- Alkoholi liigtarbimisest tingitud õnnetusjuhtumite, traumade ja tervisekahjustuste suur hulk. Elamispinnad vanad ja probleemses olukorras, suur tuleõnnetuste oht vanade küttekollete tõttu.

Võimalused

- Koostöö Lätiga – nt päevakeskuste koostööd, klientide külastused, puuetega inimeste toodangu turustamine, teenuste osutamine Läti elanikule
- Euroopa Liidu teenuste, kaupade ja inimeste liikumisvabaduse põhimõte, piiriala
- Kõrghariduse toomine Valga linna muudaks linna atraktiivsemaks (Riia Ülikooli filiaal)
- Säästva arengu teema jätkamine kui linna mainekujundusena (kompetentsikeskus, passiivtehnoloogias hooned
- Asume Riia lähedal
- Euroopa Liit, Schengen
- EL struktuurifondide kaudu rahastamisvõimalused
- Omavalitsuste ühinemine, uued teenused, ühisteenused.

Ohud

- Erinevate riikide erinev sotsiaalkindlustuse mudel, rahastuse ja asutuste ülesehituste süsteem
- Praktikas takistusi riikidevaheliste kokkulepete puudumise ja nende sõlmimise aegluse tõttu, ametkondade vaheline suhtlemine võtab kaua aega
- Riigi tasemel MTÜ-ga alustamine raske, töötavad projektipõhiselt, suured riskid, vähene haldamise suutlikkus (nt raamatupidamine)
- Pagulased
- Riigieelarve koostamisel ei arvestata KOV-de vajadusi, regionaalpoliitika ei arvesta ääremaid, oluliste asutuste viimine Valgast ära, viib kaasa ka kõrgema kvalifikatsiooniga spetsialistid
- Asume Tallinnast kaugel.